

Az Oktatásügyi Minisztérium Szemléltető Filmkirendeltsége
filmia sorozatából

159. szám.

KINA NEMZETI FELSZABADULÁSA I.

Történelmi sorozat: 15.

Készült: 1955. évben.

A film három önálló részből áll, hogy a középiskola egyes osztályaiban sorra kerülő anyaghoz külön-külön is felhasználható legyen. A teljes diafilm nagy vonásokban felüli Kína történetét az őskortól napjainkig. Magától értetődően csak azokat a döntő eseményeket emeli ki, amelyekkel a tananyag is foglalkozik, de megmutatja az összefüggéseket is, hogy a tanulók egységben lássák és értékelhessék a kínai nép sokévezredes küzdelmét, hazafias áldozatvállalását egészen a felszabadulásig.

A diafilm törekszik azoknak a mérhetetlen szenvedéseknek megmutatására, amelyeket a kettős elnyomás: az uralkodó osztályok és az idegen hódítók uralma a kínai nép számára jelentett.

A diafilmek bemutatják a kínai nép hősiességét, szabadságvágyát, a több ezer éven át megújuló harcokat az emberhez méltó életért, amit végre a népi demokrácia hozott meg számára.

Együttal megmutatják az orosz, a szovjet nép baráti, sőt testvéri segítő kezét.

Kína történelme a legvilágosabb példa arra, hogy mit jelent egy ország számára a munkásosztály hatalma, a Kommunista Párt vezetése, a szocializmus építése: ut a sötétségből a világosságba, a nyomorból a jólét, a béke szép jövőjébe.

Az I. rész: Kína az őskorban és a középkorban.

Az I. osztály történelmi anyaga csak az ókori Kinával foglalkozik. Ennek ellenére bemutatathatjuk az egész filmet. A társadalmi-történelmi fejlődés Kinában ugyanis évszázadokon át megmerevedett, a feudális zür-zavarban a termelési viszonyok, a termelő erők fejlődése csigalassúsággal haladt, még a középkor vége felé is alig találunk változást az ókori viszonyokhoz képest.

A közölt képek betekintést adnak a kínai nép életébe, körvonalazzák a kínai kultúra későbbi gazdagságát, sokrétűségét is, a kínai nép páratlan művészi érzékét, ügyességét, munkaszeretetét.

A II. osztályban bemutatható újra az I. rész is: "Kína a XVI.-XVII. században" c. fejezetnél. A diafilmnek az ókorral foglalkozó része alkalmas a már tanult ismeretek felújítására.

A II. rész: Kína az újkorban és a legújabb kor hajnalán.

A tanmenet a gimn. II. osztályában Kína történetéből csak a XVI.-XVII. századot, a III. osztályban pedig csak a táiping felkelést

tárgyalja. A diafilm számára aránytalanná vált volna az anyagnak ilyenmértvű feldarabolása. A II. rész súlypontja a mandzsu dinasztia uralmának ismertetése.

Az uralkodó osztály fényűző életével szemben a film megmutatja a dolgozó nép embertelen nyomorát. Az idegen uralkodóház szerepét Kína leigázásában. A kedvezőtlen körülmények ellenére is a gazdasági élet - ha lassan is - mégis fejlődött. A születőben lévő burzsoázia a dinasztia, a parasztság az uralkodó osztály és a dinasztia ellen harcolt. Népi felkelés döntötte meg a mandzsuk uralmát is. A film a császárság végleges bukásáig halad a történelemben. A történelemtanárok tehát a II. osztályban a 12. képig, a III. osztályban az egész II. részt bemutathatják.

A III. rész: Kína története 1917-től napjainkig.

A IV. osztályban tanácsos két külön vetítési alkalmat beiktatni: az elsőn pergessék le a diafilm I. II. részét, ez előzze meg: A kínai nép történelmi győzelme c. fejezet tanítását, a III. részt pedig a jelzett fejezet tanításánál használják fel. A tanulók így egységes képet nyernek a kínai nép küzdelméről, amelyet annyi évszázadon át vívtak a nyomor, elmaradottság, gyarmati sors ellen. Látják azonban azt is, hogy a népet saját sorsának irányításához csak a marxizmus-leninizmus elméletével rendelkező párt tudta eljuttatni.

A diafilm nevelőértéke abban rejlik, hogy az ifjuság illusztráltan látja a kínai nép hősiességét, lángoló hazaszeretetét, a kizsákmányolók elleni izzó gyűlöletét és szívós áldozatvállalását. Több képe szemléltetően bizonyítja a szovjet nép segítségét, melylyel a kis és nagy népek mellé áll az imperializmus agressziója ellen vívott harcban. Kína története forró rokonszenvet kelt az elnyomottak küzdelme és a szovjet nép iránt.

Kína az ó-korban és középkorban.

1. A Kínai Népköztársaság kikiáltásának évfordulója.

1949. október 1-én kiáltották ki a Kínai Népköztársaságot. Ezzel a történelmi ténnyel a régi Kína örökre a múltté lett, megszületett az Új-Kína.

A Kínai Népköztársaság a népi forradalom tüzeiben jött létre. A győzelem a kínai munkásosztály hallatlan erőfeszítéseket és áldozatokat követelő kemény harcának eredménye, a hős Kínai Kommunista Párt hatalmas munkájának méltó betetőzése.

2. A kínai lobogó.

Az öt aranycsillagos vörös lobogó a kínai nép szabadságának és egységének jelképe. A nagy aranycsillag a Kínai Kommunista Pártot, a négy kisebb a kommunista párt vezetése mellett együttműködő négy demokratikus osztályt: munkásosztály, parasztság, kispolgárság és a nemzeti burzsoáziát jelképezi.

Ha meg akarjuk érteni, mit jelent a kínai nép számára, hogy kezébe vehette sorsának intézését, vessünk rövid pillantást a nagymultu nép történetébe.

3. A Kínai Birodalom térképe.

Kína a világ egyik legnagyobb országa. 9,6 millió km² területével a Szovjetunió után a világon a második helyet foglalja el.

Jelenlegi határai: északon a Szovjetunió és a Mongol Népköztársaság, északkeleten a Koreai Demokratikus Népköztársaság. Nyugati és déli szomszédai: Szovjetunió, India, Nepal, Burma, Vietnam Demokratikus Köztársaság. Hozzá tartozik még Taivan szigete.

"Régmúlt időkben, millió veszélyben ötezer évet tett meg népünk" mondja egy kínai költő.

A Sárga-folyó, a Huang-Hó medencéjét és Kína többi folyóvölgyeit az ember történelemelőtti ősei már négyszázezer évvel azelőtt benépesítették. Ősemberek /a sinantropus, a kínai ember/ maradványai, amelyeket Pekingtől nem messze találtak meg, igazolják ezt a tényt. A Huang-Ho hatalmas medencéjében van tehát a kínai nemzet történelmi bölcsője.

Itt alakult ki a kínai állam, a világ egyik legrégebb kulturálisa. Kínában már hétezer évvel azelőtt ismerték a földmivelést, az öntözőcsatornákat.

Ie. négyezer évvel a Huang-Ho partján városok emelkedtek. A munka a kínai nép történelmi múltjának legnagyobb emléke. Kinából származik a földgázok felhasználásának, a kútúrásnak, a kormányának, iránytűnek és löpőnek ismerete is.

4. Papírgyártás.

A kínaiak találták fel a papírgyártást. A világ első nyomtatott újsága Pekingben jelent meg: Fővárosi Híradó címen.

5. Ezer Buddhák barlangja.

Kínában nyomtatták az első könyvet. A legrégebb 868-ból származik. A régészek Északnyugati Kínában, az Ezer Buddhák barlangjában találtak rá századunk elején. A könyvnyomtatás művészete Kinából jutott el Kelet más országaiba és onnan Európába. Egyes adatok szerint a velencei Marco Polo a 13.sz. elején hozott Kinából nyomdai eszközöket.

6. Selyemszövés.

Kína híressé vált pamut- és selyemszövés révén is. "Sz" a selyem kínai neve, ez a sziszegő hang a selyem zizegését, suhogását idézi. Marco Polo Pekingben járva, írta: "Nincs az évnek napja, melyen selyemből ne hoznának száz rakományt a városba."

7. A Kínai Nagy Fal.

Kína gazdaságilag és politikailag az ó- és középkorban a világ

civilizált és kulturált országai között az első helyek egyikét foglalta el. A külföldi követeket és utazókat csodálkozással töltötték el a hatalmas építmények: pl. a hatezer km hosszú Kinai Fal, a több mint ezerháromszáz km. hosszú Nagy Csatorna, mely a Huang-Hot a Jang-Ce folyóval köti össze.

8. Porcellán-torony.

A kínai porcellángyártásnak sokévszázados multja és tradíciója van. Ők használták fel először a magas hőfokon sem olvadó kaolint edények készítésére, ők találták fel a máz készítését.

A nép képzelőtehetsége csodás alkotásokat hozott létre. A 15 m magas porcellán-torony építése bár még kezdetleges, de a maga nemében páratlan alkotás.

9. A Kilenc Sárkány Fala.

Peking négy városból állott: a "kinai", a "mandzsu", a "császári" és a "bibor", vagy ahogyan a nép nevezte, a "tiltott város"-ból. Itt épültek a császárok palotái. Kertje valóságos meseország. Egyik dísz a Kilenc Sárkány Fala, színes zománcu terrakotta munka. Kilenc különböző színű, szeszélyesen kigyózó testű sárkány kápráztatja a szemlélőt. A babona szerint ezek a sárkányok riasztják el a gonosz szellemeket a császári háztól. A középső sárkány magát a császárt jelképezi. Ilyen "szellemfalakat" állami hivatalok udvarán is felállítottak, hogy távortartsák a hivatalnokoktól a pénzsovargás szellemét.

10. Porcelán váza.

A kínai porcelánedények formája, a rajzok finomsága, szépsége évezredek alatt érett nemessé és lett világhírvé. Új szint, formát csak a császár engedélyezhetett, azért egy-egy szín jellemző a korabeli dinasztiára, pl. a kék-fehér mintájú porcelánok a Ming-dinasztia alatt készültek.

A XVIII. századig minden darabon érezzük alkotója zsenialitását. A XVIII. sz.-ban hanyatlás állott be, a külföldre exportált tömegáru sokat veszített abból a szépségből, ami megfigyelhető a kínai kerámián, amíg fiatal és erőteljes volt.

11. Bronzoltár.

A kínaiak a fémművészetnek utánozhatatlan mesterei. Ósrégi sírokból napvilágra került tárgyak mutatják, hogy a művészek ragaszkodtak az eredeti stílushoz. Valamikor a bronztárgyak birtoklásáért fegyveres harcok folytak, a zsákmány legáhitottabb részét képezték.

A bonyolult minták rajzolása, metszése a lobogó fantázián túl hallatlan türelmet kívánt. Egy-egy darabon több nemzedék dolgozott.

12. Pagoda.

Számunkra szinte elképzelhetetlen a diszítéseknek az a pazarsága,

amellyel a kínai paloták és pagodák építkezésénél találkozunk. A császárok, nagy hűbérurak, papok ezerféle furfanggal kényszerítették a kínai parasztot, hogy munkaerejét ugyyszólván ingyen adja a mesébeillő tervek kivitelezéséhez. A legnagyobb gondot a tetőzet kiképzésére fordították. Az ívelések mind merészebbekké, a sarkok egyre hajlítottabbakká lettek, hogy a konturok a felhők alakját utánozzák.

13. A Nyári palota.

A "tiltott városban" emelkedik a Fehérhegy. Ezt a hegyet a XIV. században egyik császár a parasztokkal hordatta össze. A köveket másfélezer km-ről kellett szállítaniok.

A hegy lábánál épültek a császári paloták. A Nyári Palota ablakai tóra nyílnak, udvarát arkádsor szegélyezi, ezek falát gyönyörű gyöngyházberakások díszítik.

14. A Téli Palota.

A Téli Palota előtt bronzállatok óvták a császárt a gonosz szellemektől.

15. Márványhajó.

A tóba 1860-ban Ce-Hszi anyacsászárnő - a kínai flottára gyűjtött pénzből - márványhajót építtetett. Ez az egyetlen hajó, ami a hatalmas összegről épült. Itt itta teáját a császárnő, és innen figyelte, amint a nap lebukott a fenyőborította hegy és palotájának aranylemezekkel fedett tetőzete mögött.

16. Emlékkapu.

Egész Kína tele van "emlékkapukkal". A császárok előszeretettel készíttettek államköltségen ilyen tiszteletkapukat, hogy alattvalóikat a császár iránti hódolatra emlékeztessék.

Ennyi kincs és pompa között vajon hogyan élt évezredekken át a nép?

A Huang-Ho partjain kb. négyezer éve már létezett egy rabszolgatartótársadalom: a Sang állam.

I.e. a XII.sz.-ban a Sang dinasztiaát a Csu nemzetségek döntötték meg. A rabszolgatartó társadalom helyébe a hűbéri rend lépett. Az uralkodók földbirtokai a birodalom közepén terültek el, szomszédságukban a többi előkelőség földjei. A birtokok ilyen megosztása miatt nevezték a kínai birodalmat központi császárságnak.

A Csu uralkodók, a nagy hódítók, hatalmukat a Jang-ce vidékéig terjesztették ki.

A kegyetlenül kizsákmányolt rabszolgák és parasztok osztályharca óriási felkelésekben robbant ki. I.e. 842-ben egy népi felkelés elűzte a dinasztiaát.

Az egyes tartományok urai között megindult a harc a hatalomért. I.e. a III. században végre a C'in tartomány fejedelmei jutottak a császári trónra, akik közül C'in Si Huang-ti, az "új császár" egy birodalomra egyesítette újra a tartományokat. A külső támadások ellen ő kezdte meg a Kínai Nagy Fal építését.

A C'in birodalom fennállása idején szilárdult meg a feudális rend és eleve megszabta a gazdaság fejlődésének kinzóan lassu menetét.

17. Kína gazdasági térképe.

Dél-Kínában óriási területen tea, gyapot, rizs, cukornád ültetvények voltak, északabbra buza, dohány, kender, köles, bab termelt, a nép mégis leirhatatlan nyomorban élt.

Huan tartomány egy részét "rizses tálnak" nevezik ma is. Itt a földesurak a föld 90 %-át bitorolták és elrabolták a parasztek termését. A bérlő parasztnak a béren kívül biztosítékot is kellett adnia: termésének 70 %-át. De fizetnie kellett a vizért, amellyel a földesur földjét öntözte, ingyen kellett megjavítania a földesur házat, magtárait.

18. Végrehajtás.

A parasztek adóssággal született, adósságban élt és halt meg, mert óriási állami adók is nehezettek rá. Ők tartották el a császárt, a nemesek, a katonák, a hivatalnokok hihetetlen nagy hadát.

Bevett szokássá vált, hogy a parasztek eladták gyermekeiket, csak hogy adósságából valamennyit törleszthessenek.

19. Kezdetleges malom.

Ilyen körülmények között érthető, hogy a parasztek munkaeszközei kezdetlegesek maradtak. Ósi kézimalommal őrölték gabonájukat. Már viszonylagosan jobb módot jelentett, ha lóval vagy öszvérrel hajthatta a köveket.

20. Gyermekek húzzák az ósi faekét.

A kínai parasztek a gyermekét négy éves korától kezdve nehéz munkába fogták. Egész nap vízben járva, nehéz faekékkel szántották a rizsföldet.

21. Éhínség.

A "rizses tálnak" sűrűn ismétlődött az éhínség. A szegények millió számra pusztultak.

22. Éhező parasztek kifosztják a földesurak magtárait.

Nem csoda, ha az éhező parasztek kifosztották a földesurak magtárait. A parasztfelkelések száma meghaladta a történelem folyamán a háromszázat. Minden egyes felkelésben a parasztek, később a jobbágy-munkások és a városi szegények százezrei harcoltak.

Történelmük különös neveken jegyezte fel a nagyobb felkeléseket: "Rézparipák", "Vaslábak", "Nagy Lándzsák", "Vörös Turbánosok".

Parasztfelkelések tüzeben dőlt meg i.e. 206-ban a C'in dinasztia. Az utána következő Han dinasztia uralmát pedig végleg a "Sárga Turbánosok" szüntették meg i.u. 184-ben.

A függetlenségért vívott harc a kínai nép egyik legrégebb és legnemesebb hagyománya.

23. Kínai manufactura.

A Ming dinasztia uralma 1368-1644-ig már a késői feudalizmus idejére esett.

Nyugaton a XVII.sz.-ban gyors ütemben fejlődött a tőkés manufactura. Kínában jobbágymunkát alkalmazó primitív manufacturák jöttek létre. A gazdasági életben főszerepet játszott az uzoratóke, amely nem változtatta a termelési módot. A paraszt maradt a k o r legfőbb termelő osztálya.

Készült a Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalatnál.
Felelős vezető: Bojkovszky Lajos.